

3/2002. Polgári jogegységi határozat
magánszemély kötvényen alapuló kártérítési követelésének besorolása*

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának jogegységi tanácsa a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának vezetője által kezdeményezett jogegységi eljárásban meghozta a következő

jogegységi határozatot:

A felszámolási eljárás során a kielégítési sorrend meghatározásakor kötvényen alapuló követelésnek minősül a magánszemélynek a kötvényből eredő minden kártérítési követelése is, függetlenül attól, hogy azt a kötvény kibocsátójával, vagy más, a kárért felelős jogalannal szemben érvényesíti.

A kötvényből eredő kártérítési követeléseket a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló, többször módosított 1991. évi XL. törvény (Csődtv.) 57. §-a (1) bekezdésének f) pontja szerinti egyéb követelések közé kell besorolni.

Indokolás

I.

A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának vezetője a bíróságok szervezetről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény (Bsz.) 29. §-a (1) bekezdésének a) pontja és 31. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján polgári jogegységi határozat meghozatalát indítványozta.

Az indítvány szerint a Csődtv. 57. §-a (1) bekezdésének d) és f) pontja értelmezésével eldöntendő jogkérdés, hogy a magánszemély kötvényen alapuló kártérítési követelését miként kell besorolni.

Az indítvány utalt arra, hogy a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Gfv.X.30.266/2000/7. számú végzésével a Legfelsőbb Bíróság mint másodfokú bíróság Fpk. VI. 31.935/1999/2. számú végzését hatályában fenntartotta. Kifejtette, hogy a jogalkotó a kötvényen alapuló igényeket kivette a Csődtv. 57. §-a (1) bekezdésének d) pontjába sorolt követelések csoportjából. A hitelező azért fordult az adós (a bankholdingot vezető felszámolás alatt álló részvénytársaság) ellen kártérítési igénnyel, mert a tulajdonában levő kötvényeken alapuló követelése nem nyert kielégítést. Kártérítési igénye tehát kötvényen alapul, s mint ilyen nem tartozik a Csődtv. 57. §-a (1) bekezdésének d) pontjába. Helytállóan határozott a Legfelsőbb Bíróság mint másodfokú bíróság akkor, amikor a hitelező követelését a Csődtv. 57. §-a (1) bekezdésének f) pontjába tartozóként rendelte nyilvántartásba venni.

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság hivatkozott határozata megjelent a BH 2001. évi 2. számban BH2001. 83. sorszám alatt, és a Legfelsőbb Bíróság Határozatainak Hivatalos Gyűjteményében a 2000. évi 2. számban EBH2000. 330. sorszám alatt.

Ezt követően a 2002. január 7-én meghozott Fpk. VIII. 31.780/2000/4. számú végzésében a Legfelsőbb Bíróság mint másodfokú bíróság a hitelezőknek a forgalmazóval szemben érvényesített kötvényen alapuló követelését, mint kártérítési követelést a Csődtv. 57. §-a (1) bekezdésének d) pontjába tartozó követelésként rendelte nyilvántartásba venni. Kifejtette, hogy a hitelezők

követelésüket a forgalmazóval szemben szerződésszegéssel okozott kárként érvényesítették. A bíróság a Ptk. 318. §-ának (1) bekezdése és 339. §-ának (1) bekezdése alapján szerződésszegésen alapuló kártérítés jogcímén marasztalta az utóbb felszámolás alá került forgalmazót. A hitelezők követelésének jogalapja megváltozott. Az már nem kötvényen alapuló visszatérítési igény, hanem kártérítési követelés, ezért azt a Csődtv. 57. §-a (1) bekezdésének *d)* pontja alapján kell besorolni. A Legfelsőbb Bíróság mint másodfokú bíróság hivatkozott a BH1999. 84. sorszám alatt közzétett határozatra is.

Az utóbb hivatkozott határozat folytán a gyakorlat elbizonytalanodott. A bizonytalan jogi helyzetre tekintettel, a folyamatban lévő felszámolási eljárásokban a hitelezői igények besorolása, a közbenső mérlegek elkészítése függőben tartásra került, mindaddig, amíg a besorolás tárgyában egységes gyakorlat nem alakul ki.

II.

A Bszi. 30. §-ának (1) bekezdése alapján öt tagból álló jogegységi tanács nem nyilvános ülésén a legfőbb ügyész képviselője felszólalásában azt hangsúlyozta, hogy a hitelező magánszemély kötvényen alapuló követelését, amelyet nem a kibocsátóval szemben érvényesít, hanem kártérítésként a cégcsoporton belüli, az ugyancsak felszámolás alá került vezető bankkal szemben, privilegizált követelésnek kell tekinteni, és a kielégítési sorrendben a Csődtv. 57. §-a (1) bekezdésének *d)* pontjába kell sorolni. A hitelezők követelésének jogalapja, ilyen esetben ugyanis megváltozik, az már nem kötvényen alapuló visszatérítési igény, hanem kártérítési követelés.

III.

A jogegységi tanács álláspontja szerint az indítványban felvetett jogértelmezési kérdésekkel kapcsolatban - a Bszi. 29. §-a (1) bekezdésének *a)* pontja alapján - a jogegységi eljárás lefolytatása indokolt. A Reálbank Rt. és a hozzákapcsolódó cégek felszámolási eljárásaiban 30 ezer olyan hitelező van, akik igényének besorolására a döntés kihatással lehet. Méltánytalan helyzethez vezetne, ha a bírói gyakorlat bizonytalansága folytán magánszemélyek kötvényből eredő kártérítési követelése eltérő kielégítési sorrend szerint nyerne besorolást, az egyik felszámolási eljárásban a Csődtv. 57. §-a (1) bekezdésének *d)* pontja, a másik felszámolási eljárásban a Csődtv. 57. §-ának (1) bekezdés *f)* pontja alapján.

A Csődtv. 57. §-a (1) bekezdésének *d)* pontjából megállapítható, hogy a jogalkotó a kötvényen alapuló követeléseket kiemelte az *e* pont szerint besorolandó, a magánszemély nem gazdasági tevékenységből eredő más követelései közül, és példálózó jelleggel fel is sorolta, hogy a hibás teljesítésből, a kártérítésből eredő követeléseket, a szakmában szokásos várható szavatossági vagy jótállási kötelezettséget rendelte *e* pontba besorolni.

Mind a 2002. január 1-jén hatályba lépett tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 450. §-a (3) bekezdésének *c)* pontjával hatályon kívül helyezett, a kötvényről szóló 1982. évi 28. tvr. (Ktvr.) 1. §-ának (2) bekezdése, mind a 2001. január 1-jén hatályba lépett, a kötvényről szóló 285/2001. (XII. 26.) Korm. rendelet 1. §-a szerint a kötvény alapján a kibocsátó (az adós) kötelessége a részére átadott pénzösszeg (kötvényösszeg) visszafizetése, az előre meghatározott kamat, jutalék, egyéb szolgáltatások megfizetése, illetve teljesítése az általa vállalt időben (futamidő) és módon. Ezzel szemben a kötvény mindenkor tulajdonosa, illetve jogosultja (hitelezője) kizárólag a pénzösszeg átadására vállal kötelezettséget. Célja, hogy a rendelkezésre álló pénzen a kibocsátó által vállalt kamatokhoz, jutalékhoz, egyéb szolgáltatásokhoz jutva hasznot szerezzen. A kötvénnyel ugyan nem szerez jogot arra, hogy a kibocsátó döntéseit befolyásolja, befektetésével azonban a vagyoni haszonhoz jutás érdekében önként gazdasági kockázatot vállal. Az önkéntes kockázatvállalás miatt a jogalkotó a kötvényvásárló - mint befektető - kötvényen alapuló követelését kiemelte a magánszemély privilegizált sorrendben kielégítésre kerülő

követeléseinek csoportjából.

Ha magánszemély a kötvényesi helyzetéből eredően például akár a Tptv. 40-42. §-ában foglaltak vagy 46. §-ának (3) bekezdése szerint, akár a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hptv.) 92. §-ának (2) bekezdése alapján, akár a Ptk. 318. §-ának (1) bekezdése, illetve 339. §-ának (1) bekezdése alapján érvényesít kártérítési követelést a kibocsátóval, a forgalmazóval vagy az ezekért helytállni köteles bankholdinggal szemben, azt kötvényen alapulónak kell tekinteni, és ebből következően a Csődtv. 57. §-a (1) bekezdésének *f)* pontjába kell besorolni.

A besorolás szempontjából ugyanis kötvényen alapulónak minősül a magánszemélynek a kötvényből eredő minden kártérítési követelése is, függetlenül attól, hogy azt a kötvény jogviszony másik alanyával vagy más, a kárért felelős jogalannyal szemben lehet érvényesíteni.

Budapest, 2002. június 26.

Dr. Murányi Katalin s. k., a tanács elnöke

Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes s. k., előadó *Dr. Wellmann György* s. k., bíró
bíró

Dr. Berkesné dr. Dancs Mária s. k., bíró *Dr. Török Judit* s. k., bíró

* Az 1/2014 PJE határozat szerint a Polgári Kollégium az új Ptk. alkalmazása körében is megfelelően irányadónak tekinti.